

De gemeente heeft een notitie opgesteld over bouwstenen voor de omgevingsvisie. Dat wordt de toekomstvisie voor onze gemeente in 2040. De gemeente nodigt uit tot reacties. De Duurzaamheidstafel biedt graag de onderstaande suggesties aan.

Algemeen

- Noem in de bouwstenen de belangrijkste beleidsnotities en studies die recent gedaan zijn en waaruit veel bouwstenen kunnen worden afgeleid. We beginnen immers niet in een vacuüm.
- Het is essentieel om de bouwstenen te verbinden met het eerdere ambitie document. Nu is het niet inzichtelijk of de ambities door de bouwstenen worden afgedekt. In ieder geval ontbreken er nog bouwstenen zoals energiebesparing.
- Alles moet veel meer concreet, zowel de ambities als de bouwstenen. Alleen voor bouwen (en de 40 icoonsoorten voor bomen) is er een kwantitatieve doelstelling en deze gaat maar tot 2030. De visie gaat over 2040. Zonder smart doelen wordt alles vrijblijvend. Tevens kan dan ook niet gemonitord en evt bijgestuurd worden. Voor een aantal thema's zijn duidelijk kwantitatieve bouwstenen beschikbaar, bv uit de Transitievisie Warmte en de Lokale energiestrategie. Zie ook eerder commentaar van de Duurzaamheidstafel.
- De omgevingsvisie gaat over ruimtegebruik. Maak dus een kaart van Voorschoten met alle plannen. Markeer alle groen gebieden waar niet gebouwd mag worden en evt groene gebieden waar de afweging nog plaats moet vinden. De kaart die gebruikt is op een inspraakavond op 4 november helpt om ruimtelijke samenhang te zien (zij het dat de weilanden en volkstuintjes langs het spoor bij Adegeest niet bleekrood maar groen zijn en blijven).
- Inwoners hebben ook een belangrijke taak om bij te dragen. Benoem dit, bijvoorbeeld rond de inrichting van tuinen, het afkoppelen van regenpijpen, zonnepanelen etc.
- Met deze bouwstenen blijft het nogal vrijblijvend en niet concreet (we onderzoeken / we trachten), waardoor ambities niet gaan schuren en dus ook geen heldere keuzes gemaakt worden. Het is nodig een toekomstscenario uit te werken op basis van de plattegrond van Voorschoten, waarbij we (een deel van) de openbare ruimte zo inrichten dat:
  - De energietransitie mogelijk wordt (warmtenet, trafohuisjes etc.);
  - De wijken en verdere openbare ruimte klimaatrobust worden ingericht;
  - De woningopgave ingevuld wordt inclusief de benodigde infrastructuur;
  - Extra groen komt voor biodiversiteit en boom-icoonsoorten in het bijzonder;
  - We de ruimte geven aan fietsers en wandelaars.De mate van ambitie (hoe snel van gas af, hoeveel bomen, hoeveel woningen) kan altijd nog later worden vastgesteld, maar hiermee wordt het concreet en gaan we de juiste gesprekken voeren.
- De ambitie *Balans tussen beleven, benutten en beschermen* komt niet of nauwelijks terug als bouwsteen.
- Wat zijn de bouwstenen om "de positie in de regio" te verbeteren? Of wat dragen we bij aan omringende gemeenten, zodat wij ook gebruik maken van voorzieningen in buurgemeenten?

Water en bodem

- Riool: het hemelwater moet niet meer via het riool worden afgevoerd. Het 'overstorten' van riool-regenwater in de sloot is dan niet meer nodig. Dat betekent dat de regenpijpen van woningen moeten uitkomen op de grond of in de sloot: 'afkoppelen' van het riool. Hoeveel woningen willen we wanneer afkoppelen, welke wijken? Dat hangt samen met rioolvernieuwing. Nu zijn naar schatting 3.000 van de 11.500 woningen afgekoppeld. De Duurzaamheidstafel zou in 2050 alle woningen afgekoppeld willen hebben, hoe eerder hoe beter.
- Hoeveel extra bomen? Nu staan er 11.655. Wat is de ambitie: 5 % extra in 2040? Meer? De gemeente kan zeggen: we willen 100 extra bomen per jaar planten, alle burgers mogen geschikte plekken aangeven (met een foto of geodata).

Klimaat

- Goede voornemens die nog concreet moeten worden: waar wateropvang, waar extra bomen, waar gaat de straat toch al open?

Natuur en groen

- In ambitiedocument staat heel mooi: *"we versterken het groenblauwe netwerk, zowel binnen als buiten de bebouwde omgeving"* en daaronder het groen-blauwe netwerk. Mag wel als een grotere bouwsteen benoemd worden.
- Waar zijn de 'eentonige bomenlanen' die diverser moeten worden?

Energie

- Woningen isoleren wordt nergens als bouwsteen benoemd. Ook niet in relatie tot erfgoed. Wel in het ambitiedocument.
- Bouwsteen zou moeten zijn maximaal zonnepanelen op daken, ook bij bedrijfsgebouwen en scholen en misschien overdekte parkeerplaatsen, mogelijk in combinatie met sedumdaken voor de verkoeling. 80 % wordt genoemd in de LES voor 2050.
- Zonnepanelen moeten in combinatie met (buurt)batterijen. Ook daarvoor moet ruimte gemaakt worden.
- Waar komt "Onderzoeken zonnevelden" vandaan? Zonnevelden hoeven we niet te onderzoeken, dat is niks voor Vs.
- Noem rol van de energievoerbaarheid als bouwsteen om energie lokaal op te wekken. Duidelijke ambitie vanuit de lokale en regionale energiestrategie.
- Voor 2030 starten mogelijk de eerste warmtenetten. Het warmteoverdrachtstation, als het doorgaat, komt achter Moerkerk. Momenteel lopen studies en voorbereidingen van een regionaal warmtebedrijf. We weten nog niet de uitkomst. De omgevingsvisie zal rekening moeten houden met het ruimtebeslag van zowel warmtenet als extra elektrificatie.
- Welke straten worden met een warmtenet bediend? Kunnen we medio 2025 toch wel aangeven? Op laatste pagina staan Bijdorp, Vlietwijk en Krimwijk om warmtenetten te beginnen voor 2030. Echter, volgens de Transitievisie Warmte moet de volgorde zijn: Noord-Hofland (wegens meekoppelkansen voor rioolvervanging, veel hoog en gestapelde bouw en synergie met Leidse plannen), gevolgd door Adegeest, Nassauwijk en Boschgeest.
- Maak duidelijk dat voor geothermie de inpassing in de Dobbewijk de boorlocatie en evt WOS betreft. De warmte komt dan ook beschikbaar voor andere wijken.
- Als er geen warmtenet komt zal de elektriciteitsbehoefte extra stijgen. Is dit voorzien in de plannen en hoeveel extra transformatie huisjes betekent dit? Mogelijk van nu 100 naar straks 200, is daar ruimte voor ?

- Liander 50 kVOLT onderstation: medio 2025 moeten we toch wel kunnen aangeven waar dat komt?

Erfgoed

Geen opmerkingen.

Wonen

- Wonen: leuke ladder, maar dat hoeft niet na elkaar. Optoppen lastig: de flats in de Vlietwijk zijn te slecht. Hoe past Starrenburg 3 in de ladder?
- We moeten in de visie precieser aangeven waar woningen gebouwd mogen worden. De Duurzaamheidstafel bepleit eerst bouwen op de al voorziene plekken binnendorps en op Starrenburg 3 (1000 tot 1500 woningen). Dat zal tot 2040 alle aandacht vragen. Wanneer dat geslaagd is komt de afweging of er ook in groene buitengebieden gebouwd wordt. Daarvoor zou dan wel een sterke noodzaak moeten bestaan. Voor deze omgevingsvisie is dat nog niet aan de orde.
- Dementie vriendelijke omgeving: hoe zou die eruit zien?
- Wonen: waarom wordt rond het station niet parallel geïnvesteerd met woningen? Nu staat station laag in de volgorde?
- Natuur-inclusief en circulair bouwen wordt nergens genoemd. Hiervoor is er Het Nieuwe Normaal, dat ziet op bouwmaterialen, het bouwproces, toekomstig onderhoud en einde levensloop gebouw.

Gezondheid en welzijn

Geen opmerkingen.

Maatschappelijke voorzieningen

- Buurthuizen en vergelijkbare sociale ontmoetingsplaatsen vervullen een cruciale functie in ons dorp voor velen. De twee buurthuizen en de VOV hebben samen 2500 leden. Het behouden en evt uitbreiden wordt steeds belangrijker in onze sterk geïndividualiseerde en vergrijzende samenleving.
- Reserveer ruimte voor de jeugd. Zeker in de leeftijd van 12-20 jaar zijn er naast sport vrijwel geen voorzieningen/ontmoetingsplaatsen.
- Clusteren accommodaties: klinkt goed, maar waar kan dat concreet?

Mobiliteit

- Ambitiedocument: *“We zetten zoveel mogelijk in op actieve modaliteiten (lopen en fietsen) en elektrisch vervoer om de luchtkwaliteit te verbeteren en geluidsoverlast te verminderen”*, is in de bouwstenen niet terug te vinden.
- Fietsenstallingen bij stations: is een zaak van Prorail (grond is ook van hen).

Economie

- Meer overnachtingen: wat betekent dat ruimtelijk? Kan de gemeente iets doen aan Vd Valk, Airbnb enzo?

Buitengebied

- Noem naast land van Rodenburg ook het volkstuinten complex waar niet gebouwd gaat worden. Dit complex is onder de radar in het openbare debat en indien niet beschermd ook kwetsbaar in de toekomst. Naast ontspanning voor velen is dit gebied ook een belangrijke ontmoetingsplaats (soort buurthuis in de openlucht). Ook goed voor biodiversiteit.
- “Versterken van de bufferzone tussen Papenwegse en Oostvlietpolder”, wat houdt dat concreet in? In ambitiedocument wordt deze corridor niet genoemd, maar wel de Duivenvoordecorridor. Wat gaan we daar doen?
- Wat zijn “groene ecologische en recreatieve routes” langs de Vliet?
- We missen bouwstenen voor landbouw, voedseltransitie (voedselbos/herenboer-constructies etc) en circulariteit.

Bedrijventerreinen

Geen opmerkingen.

Centrum

- Gaan we hier extra zaken doen, of alleen wat al in de (goede) centrumvisie staat?

Woonwijken

- Wat doen we met het veldje langs het Sint Nicolaespad? De bodem is verontreinigd en zou vervangen of ‘in situ’ (ter plekke) schoongemaakt moeten worden.
- De IJbaan is geen onderdeel van een voormalige buitenplaats. Onderzoeken of daar meerdere functies samen kunnen: kwalitatief groen, sport (skeeler/ijsbaan), wonen.
- Vlietwijk, Noord-Hofland, Starrenburg en Krimwijk gaan voorop met klimaatadaptatie. En wat gebeurt er in de andere wijken zoals Adegeest, waar de openbare ruimte opnieuw wordt ingericht?

De Duurzaamheidstafel Voorschoten, 8 november 2024

